

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В КРАКОВІ
БІЛОРУСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА
НАУКОВИЙ КЛУБ «SOPHUS»

АГРАРНА НАУКА ТА ОСВІТА ПОДІЛЛЯ

Збірник наукових праць
міжнародної науково-практичної
конференції

Частина 2

**14-16 березня 2017 року
м. Кам'янець-Подільський**

УДК 63.001:65.001:30.001:10.001

ББК 65.9 (4укр)-55

A 25

Редакційна колегія:

Іванишин В.В., д.е.н., проф., ректор – голова редакційної колегії (Україна); Бендера І.М., д.пед.н., проф.; професор (Україна); Водяник І.І., д.т.н., проф. (Україна); Гораши О.С., д.с.-г.н., проф. (Україна); Желавський М.М., д.вет.н., професор (Україна); Лісовський О., д.т.н., професор (Польща); Місюк М.В., д.е.н., професор (Україна); Панков Д.А., д.е.н., професор (Беларусь); Парлінська М., д.е.н., професор (Польща); Пармаклі Д.М., д.х.е.н., професор (Молдова); Пліска Ю., д.п.н., професор (Польща); Попович М.Д., д.філос.н., професор (Україна); Рихлівський І.П., д.с.г.н., професор (Україна); Цвігун А.Т., д.с.-г.н., професор (Україна); Чойницький Й. д.с.-г.н., професор (Польща); Чикуркова А.Д., д.е.н., професор (Україна); Гаврилянчик Р.Ю., к.с.-г. наук., доцент (Україна); Гуцол Т.Д., к.т.н. доцент (Україна); Сава А.П., к.е.н., с.н.с. (Україна); Семенишена Н.В., к.е.н., доцент (Україна).

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Подільського державного аграрно-технічного університету
(протокол № 7 від 02.03.2017 р.)*

A 25

Аграрна наука та освіта Поділля: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.2. (14-16 березня 2017 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2017. 405 с.

ISBN 978-617-692-399-2 (повне видання)

ISBN 978-617-692-401-2 (частина 2)

Збірник містить наукові доповіді міжнародної науково-практичної конференції “Аграрна наука та освіта Поділля” (м. Кам'янець-Подільський), яка відбулася 14-16 березня 2017 р. з актуальних технологічних, технічних, економічних, соціальних та екологічних проблем і напрямів розвитку України, інших держав та сучасного суспільства загалом.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

УДК 63.001:65.001:30.001:10.001

ББК 65.9 (4укр)-55

ISBN 978-617-692-399-2 (повне видання)

ISBN 978-617-692-401-2 (частина 2)

© Подільський державний аграрно-технічний університет, 2017

© Крок, 2017

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
MINISTRY OF AGRARIAN POLICY AND FOOD OF UKRAINE
KHMELNITSKYI REGIONAL STATE ADMINISTRATION
KAMIANETS-PODILSKYI DISTRICT STATE ADMINISTRATION
STATE AGRARIAN AND ENGINEERING UNIVERSITY IN PODILYA
STATE AGRARIAN UNIVERSITY IN MOLDOVA
KOMRAT STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF AGRICULTURE IN KRAKOW
BELARUSIAN STATE ACADEMY OF AGRICULTURE
S.SEIFULLIN KAZAKH AGRO TECHNICAL UNIVERSITY
SCIENTIFIC CLUB «SOPHUS»

AGRICULTURAL SCIENCE AND EDUCATION IN PODILYA

Collection of scientific papers
of international scientific and practical
conference

Part 2

**March 14-16, 2017
Kamianets-Podilskyi**

UDC 63.001:65.001:30.001:10.001
BBK 65.9 (4ukr)-55

Editorial board:

Ivanyshyn V.V., DrSc, Prof. (Economy), rector – chairman of the editorial board (Ukraine); Bendera I.M., DrSc (Pedagogy), Prof.; Vodyanyk I.I., DrSc (Engineering), Prof., Prof. (Ukraine) ; Gorash O.S., DrSc (Agriculture), Prof. (Ukraine); Zhelavskyy M.M., DrSc (Veterinary), Prof. (Ukraine); Lisowski A., DrSc (Mechanics), Prof. (Poland); Misjuk M.V., DrSc (Economy), Prof. (Ukraine); Pankov D.A., DrSc (Economy), Prof. (Belarus); Parlinska M., DrSc (Economy), Prof. (Poland); Parmakli D.M., DrSc (Economy), Prof. (Ukraine); Plyska Y., DrSc (Pedagogy), Prof. (Poland); Popovych M.D., DrSc (Philosophy), Prof. (Ukraine); Ryhlyvs'kyj I.P., DrSc (Agriculture), Prof. (Ukraine); Tsvigun A.T., DrSc (Agriculture), Prof. (Ukraine); Chojnicki J., DrSc (Agronomy), Prof. (Poland); Chykurkova A.D., DrSc (Economy), Prof. (Ukraine); Havrylianchyk R.Yu., PhD (Agriculture), Assoc. Prof., (Ukraine); Hutsol T.D., PhD (Engineering), Assoc. Prof. (Ukraine); Sava A.P., PhD (Economy), Senior Researcher (Ukraine); Semenysheva N.V., PhD (Economy), Assoc. Prof. (Ukraine)

Recommended for publication by Academic Council
of State Agrarian And Engineering University in Podilya
(protocol # 7, from 03.02.2017)

Agricultural science and education in Podilya: collection of scientific papers of Intern. scient.-pract. confer. P.2. (March 14-16, 2017, Kamianets-Podilskyi). Ternopil : Krok, 2017. 405 p.

ISBN 978-617-692-399-2 (full edition)
ISBN 978-617-692-401-2 (part 2)

The collection contains scientific presentations by International scientific-practical conference "Agricultural science and education in Podilya" (Kamianets-Podilskyi), which was held on March 14-16, 2017, on actual technological, technical, economic, social and environmental problems and directions of development Ukraine and other countries and modern society in general.

The content and authenticity of of publications are the authors of scientific papers. Views of the authors of publications do not necessarily reflect the views of the editorial board of the publication.

UDC 63.001:65.001:30.001:10.001
BBK 65.9 (4ukr)-55

ISBN 978-617-692-399-2 (full edition)
ISBN 978-617-692-401-2 (part 2)

© State Agrarian and Engineering University in Podilya, 2017
© Krok, 2017

З М І С Т C O N T E N T S

СЕКЦІЯ 6 **ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНЕ** **ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО** **ВИРОБНИЦТВА**

SECTION 6 **ENGINEERING AND TECHNICAL** **PROVISION OF AGRO-INDUSTRIAL** **PRODUCTION**

Барановський Віктор, Потапенко Микола РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВИХ ПОРІВНЯЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТРАНСПОРТНО-ОЧИСНОЇ СИСТЕМИ	14
Білик Степанія ВЗАЄМОДІЯ БУЛЬБ КАРТОПЛІ З РОБОЧИМИ ОРГАНАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН	17
Бундза Олег, Макарчук Олександр, Нікітін Валерій МАШИНА КОНТАКТНОЇ ДІЇ ДЛЯ ЗНИЩЕННЯ БУР'ЯНІВ	19
Бунько Василь СУШІННЯ ЗЕРНА АКТИВНИМ ВЕНТИЛЮВАННЯМ ПРИ ЗМІНІ РУШІЙНИХ СИЛ В ЗЕРНІВЦІ	21
Васильчук Назар ВИКОРИСТАННЯ МОРФОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ ЖАТКИ ДЛЯ ЗБИРАННЯ СОНЯШНИКУ	23
Дворук Володимир, Борак Костянтин, Добранський Сергій ДИФУЗІЙНІ ПРОЦЕСИ ПІД ЧАС ТЕРТЯ	27
Девін Владлен, Ткачук Василь РОЗРАХУНОК ПРОСТОРОВИХ ФЕРМ ВІД ДІЇ ЗОВНІШНІХ НАВАНТАЖЕНЬ МЕТОДОМ СКІНЧЕНИХ ЕЛЕМЕНТІВ	28
Дубік Віктор, Мазур Віктор, Богуцький Валентин ГЕНЕРАТОР ВИПРОМІНЮВАНЬ РАДІОХВИЛЬ КРАЙ ВИСОКОЧАСТОТНОГО ДІАПАЗОНУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ТВАРИН	31
Дуганець Віктор, Філенко Валентин АНАЛІЗ СИСТЕМ І ЗНАРЯДЬ ДЛЯ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ	32
Дудчак Тетяна, Вільчинська Дарія, Дудчак Віталій ФІЛЬТРУЮЧИЙ ЕЛЕМЕНТ ДЛЯ ПАЛИВНОЇ АПАРАТУРИ ДИЗЕЛЬНИХ ДВИГУНІВ БАГАТОРАЗОВОГО ВИКОРИСТАННЯ ІЗ СТУПЕНЕВОЮ ПОРИСТІСТЮ	35
Єрмаков Сергій, Борис Микола, Борис Андрій СУЧАСНИЙ СТАН ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ САДІННЯ ДЕРЕВНИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР	37
Іванишин Володимир, Гуцол Тарас, Комарніцький Сергій СТАНИ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СКЛАДОВИХ ПРИ ЗБИРАННІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	40
Іляшик Володимир, Дуганець Василь ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕРНОЗБИРАЛЬНИХ КОМБАЙНІВ НА ЗБИРАННІ БОБОВИХ КУЛЬТУР ТА РІПАКУ	42
Калініченко Роман ДО ПИТАННЯ МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТЕПЛОМАСООБМІННИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ ТЕРМООБРОБЦІ ЗЕРНОПРОДУКТІВ ІЧ-ВИПРОМІНЮВАННЯМ	44
Козак Олександр, Семенишина Ірина, Вільчинська Дарія РАДІО-ІМПУЛЬСНА ЕЛЕКТРОМАГНІТНА БІОТЕХНОЛОГІЯ ТА ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ ЗНИЩЕННЯ ШКІДНИКІВ КОРЕНЕВОЇ СИСТЕМИ РОСЛИН	46
Краснолуцький Петро, Гордійчук Іван ОБҐРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ТЕПЛООБМІННИКА КОГЕНЕРАЦІЙНОЇ УСТАНОВКИ	48
Логуш Іван, Кирик Олег ОЛІЯ І ГАС ЯК АЛЬТЕРНАТИВНЕ ПАЛИВО ДЛЯ ТРАКТОРНОГО ДИЗЕЛЯ	51
Мудрик Кшиштоф, Теренов Дмитро, Джеджик Кшиштоф АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ РЕМОНТУ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ	54
Оленюк Олександр, Бончик Віталій, Дудчак Тетяна ОСОБЛИВОСТІ ЗМІЦНЮЮЧОГО ОБКАТУВАННЯ ШЛІЦЬОВИХ ВАЛІВ	56

Потапенко Микола ПРОДУКТИВНІСТЬ ЗАВАНТАЖУВАЛЬНОГО ТРАНСПОРТЕРА ТРАНСПОРТНО-ОЧИСНОЇ СИСТЕМИ	58
Потапський Павло, Гордійчук Іван, Горбовий Олег ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОМАГНІТНОЇ ЕНЕРГІЇ В ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	62
Рудь Анатолій, Думанський Олександр, Михайлова Людмила ВПЛИВ ЕЛЕКТРОМАГНІТНИХ ВИПРОМІНЮВАНЬ НА ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ПРОЦЕСИ В БІОЛОГІЧНИХ ОБ'ЄКТАХ	64
Рудь Анатолій, Михайлова Людмила, Мошенко Іван РОЛЬ ТЕРТЯ В ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН	66
Савойський Олександр ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ КРИТИЧНИХ РЕЖИМІВ РОБОТИ ЕЛЕКТРИЧНОЇ МЕРЕЖІ НА СТАН ІЗОЛЯЦІЇ ТРИФАЗНИХ МЕРЕЖ З ІЗОЛЬОВАНОЮ НЕЙТРАЛЛЮ	68
Слива Олександр, Якубов Ігор ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ХОЛОДИЛЬНИХ УСТАНОВОК	70
Спірін Анатолій, Труханська Олена МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ СУШІННЯ НАСІННЕВОГО ВОРОХУ ЛЮЦЕРНИ	72
Сторожук Іванна РЕЗУЛЬТАТИ ПОРІВНЯЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГИЧКОЗБИРАЛЬНОГО МОДУЛЯ	74
Торчук Михайло, Добровольська Елла РОЗРОБКА ДЖЕРЕЛА ІМПУЛЬСІВ ДЛЯ ОПРОМІНЕННЯ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ ТВАРИН ВРХ	76
Федірко Павло, Девін Владлен, Ткачук Василь МОДЕЛЮВАННЯ І РОЗРАХУНОК РЕАКТОРА ВИСОКОГО ТИСКУ В ПРОГРАМНОМУ КОМПЛЕКСІ ПАССАТ	78
Шимко Андрій МЕХАНІЗМ ОЧИЩЕННЯ БУЛЬБ КАРТОПЛІ ТА ТОПІНАМБУРУ	83

СЕКЦІЯ 7
РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ
СЕКТОРІ

SECTION 7
THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC
RELATIONS IN THE AGRICULTURAL
SECTOR

Авраменко Юлія ПЕРЕШКОДИ ТА МОЖЛИВОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	86
Айнаканова Бакытгуль ДИВЕРСИФІКАЦІЙ КАК СПОСОБА ЭФФЕКТИВНОГО И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ КАЗАХСТАНА	88
Бабаніна Наталія, Гаврилук Вікторія ОЦІНКА КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ	90
Балла Інна ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАВЕРШАЛЬНОЇ СТАДІЇ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	92
Белова Ірина, Воробей Катерина АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ В АУДИТІ	94
Биба Валентина ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КЛАСИФІКАЦІЇ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	98
Білик Юлія САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК МЕХАНІЗМИ ДОСЯГНЕННЯ СИНЕРГЕТИКИ КОЛЕКТИВУ ПІДПРИЄМСТВА	100
Богачик Павло МУЛЬТИСТРАТЕГІЇ ЯК ФАКТОР УСПІШНОСТІ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	102

Богачик Сергій ІННОВАЦІЯ ЯК КАТЕГОРІЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ	105
Борковська Валентина ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕНДЕРНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ М'ЯСОПРОДУКЦІЇ	107
Бруханський Руслан ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПАРАМЕТРІВ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	109
Будняк Любов, Добровольська Елла, Вольська Ангелія ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ В КОНТЕКСТІ АНАЛІЗУ ПРИБУТКОВОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА: ІСТОРИЧНИЙ І МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТИ	111
Волкова Єкатерина ПОВЫШЕНИЕ ЭКСПОРТНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ ПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ АПК РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	114
Волошук Віталій ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ	116
Волошук Катерина, Шумиляк Лілія ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ОКРЕМИХ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ	119
Волошук Юлія ЧИННИКИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ	121
Гайбура Юлія ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА: ОПТИМІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ	124
Ганчар Андрей ЗАКОНОДАТЕЛЬНОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ОТНОШЕНИЙ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОЙ ЦЕРКВИ С РАБОТНИКАМИ ПРАВОСЛАВНОГО ИСПОВЕДАНИЯ В РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ	126
Гвоздєв Юрій МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ»	129
Гірняк Катерина, Багрій Мар'яна УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	130
Гнатюк Сергей КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К РАЗВИТИЮ ТРУДОВЫХ РЕСУРСОВ РЕГИОНА	133
Гоголь Інна МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	135
Гоголь Тетяна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	137
Гойсюк Лілія, Гойсюк Леся ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВНИЙ ПОКАЗНИК ФІНАНСОВОГО СТАНУ	140
Горіховський Максим ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ	142
Григор'єва Христина ЕВОЛЮЦІЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН В ОПОДАТКУВАННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ	143
Гринчук Олена СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	145
Гузь Владислав НОВІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	146
Дейнега Олександр, Якубовська Наталія ЕКОНОМІКА ЗНАЇНЬ ЯК БАЗОВА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	149

Довгань Ірина РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ	151
Драбик Оксана МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	154
Дранус Валентин, Мельничук Любов СТРАХУВАННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ УКРАЇНИ ІЗ ВРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ	156
Дуганець Наталія, Коркушко Олег ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА З ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	159
Дуда Галина МЕХАНІЗМ ВІДТВОРЕННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	161
Ефименко Антонина НАПРАВЛЕННЯ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЛОГИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	163
Євстафієва Юлія СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ІЗРАЇЛЮ	166
Заборовський В'ячеслав СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	168
Зеленський Андрій, Єрменчук Ірина АГРАРНІ РОЗПИСКИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	171
Іщенко Анастасія МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ОСОБИСТЕ СЕЛЯНСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО»	173
Казкенова Айгуль АНАЛІЗ ИЗМЕНЕНИЯ ЦЕН НА МОЛОКО В КАЗАХСТАНЕ	175
Карикова Елена АНАЛІЗ И ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ РЫНКА САХАРА В МИРЕ	176
Карман Оксана ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ПОПИТУ НА РИНКУ АГРОПРОДОВОЛЬСТВА	179
Кацан Андрій ТРЕНДИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО РИНКУ УКРАЇНИ	180
Качан Дмитро МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ «МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА»	183
Коваль Нонна ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	185
Комарніцька Оксана РЕСУРСНИЙ ПІДХІД ДО РОЛІ ПЕРСОНАЛУ, МІСЦЕ ЛЮДИНИ В СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ	188
Кондрюк Леся ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОБОЧІ ФУНКЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	190
Корженівська Наталія, Неміш Дмитро ЛОГІСТИЧНІ РИЗИКИ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ РИНКІВ	192
Костецький Ярослав АГРАРНИЙ СЕКТОР ЯК ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	194
Краснолуцька Людмила РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА В КОНТЕКСТІ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	197
Кулик Степан, Сава Андрій АГРАРНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ: ПОТОЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	199
Кучер Олег КОМПЛЕКС МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	203

Лаврук Віталій ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	205
Лаврук Оксана ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В КОНТЕКСТІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ В ПІДПРИЄМСТВІ	207
Літвінов Віталій ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТРУДОВОЇ МОТИВАЦІЇ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	209
Лопата Андрей ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ В ОТРАСЛИ ЖИВОТНОВОДСТВА БЕЛАРУСИ	211
Мальцевич Наталья ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА АГРОБИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	213
Марусей Тетяна, Нісходовська Олена ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПРОГРЕСИВНА ФОРМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	215
Марусей Тетяна ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ ERP-СИСТЕМ	217
Меглей Віктор ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ РЕГУЛЬОВАНИХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	219
Мельничук Оксана РЕАЛІЗАЦІЯ ЕМФІТЕВЗИСУ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ОБЛІКУ	222
Місюк Микола, Новак Чеслав ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	224
Мушеник Ірина ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	227
Нездойминога Олена ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕЗЕРВІВ НА ПОКРИТТЯ МОЖЛИВИХ ВТРАТ ЗА АКТИВНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ	230
Нісходовська Олена ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	232
Оганесян Валерік СУТНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ НА РИНКУ ПРОДУКЦІЇ ВІВЧАРСТВА	235
Пармакли Дмитрій, Дудогло Татьяна КОЭФИЦИЕНТ РОСТА УРОЖАЙНОСТИ КАК ПОКАЗАТЕЛЬ ЭФФЕКТИВНОСТИ РЕАЛИЗОВАННОЙ ПРОДУКЦИИ	237
Petrukha Serhiy AVENUES OF IMPROVEMENT ANTI-CRISIS REGULATION OF PROVIDING STRATEGIC REFERENCE POINTS UKRAINIAN AGRICULTURAL SECTOR'S SUSTAINABLE DEVELOPMENT	240
Підгорний Віктор ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ «ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ»	243
Поляруш Іван ПОДАТКИ 2017 ТА КЛЮЧОВІ ЗМІНИ В ПОДАТКОВОМУ КОДЕКСІ	245
Прокопенко Олександра ОЦІНКА ДОЦІЛЬНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ В МЕХАНІЗАЦІЮ ТА АВТОМАТИЗАЦІЮ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	248
Пуцентейло Петро ВЕКТОРИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	250

Рижикова Наталія ФОРМИ УЧАСТІ ДЕРЖАВИ У ВЕНЧУРНОМУ БІЗНЕСІ В ІНДУСТРІАЛЬНО РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ	252
Рудик Володимир РОЛЬ СТРАХУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	254
Савіцька Світлана ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЙ В СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ	256
Свирида Ольга ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА СЕГМЕНТАМИ ТА ВИМОГИ ДО ЇЇ ФОРМУВАННЯ	259
Семенішена Наталія, Грабовська Надія ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	262
Славіна Наталія, Покотильська Наталія МОЛОЧНЕ СКОТАРСТВО ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ	265
Стельмашук Антон, Дрежерська Ніна АКТИВІЗАЦІЯ УЧАСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ГРАНТОВИХ ПРОГРАМАХ – ОСНОВА СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ	267
Стендер Світлана УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ	271
Супрович Ольга ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	272
Сушарник Ярослав МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА	275
Теслюк Юлія ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	277
Федорчук Наталія ОСНОВНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ПЕРЕХІДНОЇ ЕКОНОМІКИ	279
Федуняк Ігор ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ ТА ПРОДОВОЛЬЧИХ ВИКЛИКІВ	281
Фештор Неля РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	283
Фіголь Світлана КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АВТОСЕРВІСУ	285
Фугело Павліна СУЧАСНИЙ СТАН КРЕДИТУВАННЯ У СФЕРІ АПК УКРАЇНИ	286
Харченко Тетяна УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	289
Хіоні Георгій ІНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	291
Хомич Ігор, Шумиляк Євгенія СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	294
Цвігун Інна, Місюк Микола СЕРЕДНІЙ КЛАС В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	296
Чехова Ірина SWOT-АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР	299
Чикуркова Алла, Белко Ігор СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	301
Чорнобай Лариса, Чорнобай Микола ПЕРСПЕКТИВИ ВІДРОДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	304

Чорнобай Микола, Чорнобай Лариса ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА	307
Шевчук Жанна ПЕРСПЕКТИВИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	310
Шевчук Наталія АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI	313
Шкільний Олександр ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ	315
Якубова Ирина МАКРОЕКОНОМІЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ В СИСТЕМЕ БУХГАЛТЕРСКОГО МАКРОЕКОНОМІЧЕСКОГО УЧЕТА	318
Ящук Тетяна, Омельяненко Людмила, Кузишин Надія РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА ОСНОВНИХ ЕТАПАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	320

СЕКЦІЯ 8

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

SECTION 8

PROBLEMS OF THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX SPECIALISTS TRAINING

Богуцька Альона ПЕДАГОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СОЦІОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНИХ НАУК ВНЗ	323
Боднар Алла НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО РОЗВИТКУ ПОДІЛЬСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ НАПРИКІНЦІ ХVІІІ – В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.	326
Бордюг Олександр ЕКСПЕРТНІ СИСТЕМИ У ФАХОВОМУ НАВЧАННІ	328
Бурлаков Олександр РОЗВИТОК ТА ПЕРВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ	329
Герасименко Юлія ФОРМУВАННЯ ЕТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ ФАХІВЦІВ В АПК	331
Гарасимчук Ігор, Панцир Юрій, Михайлова Людмила НАСКРІЗНА НАУКОВА СТУДЕНТСЬКА РОБОТА ПРИ ВИКОНАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	334
Громик Андрій ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	336
Гуцал Ярослав ПРОБЛЕМА СТЕРЕОТИПІЗАЦІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	339
Данченко Ірина ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	341
Дубовик Світлана ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ	344
Жезицький Віктор ВИВЧЕННЯ СОЦІОЛОГІЇ СЕЛА В ЦИКЛІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН	347
Завадська Ірина, Комарницький Олександр РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У ЖИТТІ МІСТЕЧОК ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ ст.	349
Задорожнюк Валентина ЛЕКЦІЯ ЯК ФОРМА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ: ЗАГАЛЬНО МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	352
Калинюк Алла ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	354

Кіріка Діана ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ АГРАРІЇВ	357
Книш Олена УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТОВОГО НАПОВНЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» З УРАХУВАННЯМ ПОТРЕБ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ	359
Колосяк Ірина ОСВІТНЯ КУЛЬТУРА ПІД КУТОМ ЗОРУ ЕТИКИ І ФІЛОСОФІЇ ПРАВА	362
Костюченко Інна ВИКОРИСТАННЯ КРАСЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	364
Кріль Володимир, Федірко Павло, Морозов Валерій ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ - ОСНОВНА ТЕНДЕНЦІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	367
Кучеров Геннадій ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКИХ «ПРОСВІТ» ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ У 1917-1918 РР.	369
Луговська Ірина ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ ЧИТАННЯ ЛАТИНСЬКИХ ТА ЛАТИНІЗОВАНИХ НАЗВ РОСЛИН СТУДЕНТАМИ АГРАРНИХ ВНЗ	372
Михайлик Артур, Каденюк Олександр «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ» У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ	374
Нестеренко Валерій ВИКЛАДАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЇ В ПДАТУ	377
Нікольська Ніна ОСОБЛИВОСТІ ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ВНЗ	379
Оржеховський Станіслав ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ПРЕДМЕТІВ В НЕГУМАНІТАРНИХ ВНЗ	381
Попель Надія СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ОСВІТА У ФРАНЦІЇ	383
Попович Микола ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА СУСПІЛЬСТВА ТА ОСОБИСТОСТІ	384
Роляк Ангеліна РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ДАНІЇ ТА ШВЕЦІЇ	386
Семенішена Руслана ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	388
Совецька Тетяна СТАНОВЛЕННЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД	391
Хомовський Олександр, Хрунь Тетяна, Андрєєв Сергій МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВУЗІ	393
Chaikovskaya Olga HOW WEBINARS WORK TO ENGAGE AND MOTIVATE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS TOWARDS PROFESSIONAL SUCCESS	395
Чубайко Олена, Покалюк Вадим, Рарицька Наталія ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО НАВЧАННЯ У КОЛЕДЖІ ПДАТУ	397
Чухно Людмила ДО ПИТАННЯ ПРО ГЕНІАЛЬНІСТЬ ЯК НАЙВИЩИЙ СТУПІНЬ УСІХ ОБДАРУВАНЬ ОСОБИСТОСТІ	400
Шамралюк Олена ТЕХНОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ ЯК УМОВА ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ ДЛЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	402

Бруханський Руслан
д.е.н., доцент, завідувач кафедри
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПАРАМЕТРІВ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Проведений моніторинг стану інформаційного забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств України дозволив виявити проблеми у системі управління підприємницькою діяльністю, пов'язані, насамперед, із недостатністю інформації стратегічного змісту, яка характеризує бізнес-процеси, фінансово-економічні параметри діяльності, темпи розвитку підприємства, рівень конкуренції, ймовірні загрози і ризики бізнесу. Основною причиною існування такої ситуації є дилема суперечливості інтересів щодо необхідності побудови стратегічно орієнтованої моделі управління.

Система обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств, на відміну від реалізованої на сьогодні традиційної моделі обліку, повинна, крім інформації про внутрішнє середовище підприємства, забезпечувати надання інформації й про зовнішнє середовище підприємства. Генерування цієї вимоги пов'язано з тим, що в сучасних мінливих умовах господарювання традиційні системи збору й обробки облікової інформації є непристосованими до відстеження кризових тенденцій бізнесу, вони переважно зорієнтовані на стабільні зовнішні умови діяльності.

Залежно від виявлених змін зовнішнього бізнес-середовища підприємство має забезпечити адекватне реагування на них. Несвоечасність або відсутність адаптивних дій спричинятиме виникнення проблем у діяльності підприємства, збільшуватиме бізнес-ризик і посилюватиме загрозу банкрутства (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка наслідків реагування підприємства (його відсутності) на зміну зовнішнього бізнес-середовища

Основними причинами виникнення кризових ситуацій в аграрному бізнесі, пов'язаних з відсутністю або недосконалістю існуючої на підприємстві системи стратегічного менеджменту, є: 1) відсутність обґрунтованої стратегії розвитку підприємства на тривалу перспективу; 2) неадекватність обраної стратегії сучасним параметрам економіки; 3) тривале застосування стратегії розвитку підприємства без врахування змін зовнішнього бізнес-середовища; 4) розбіжність стратегічної мети і поточних цілей діяльності; 5) факт відсутності коригування стратегічної мети залежно від результатів поточної діяльності підприємства; 6) негативний вплив зовнішніх факторів бізнес-середовища, незалежних від підприємства; 7) вплив необґрунтованого моніторингу ризиків і загроз; 8) відсутність у підприємства можливостей своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища; 9) неефективне управління внутрішніми факторами розвитку сільськогосподарських підприємств внаслідок неадекватності стратегічної мети.

Стратегічним пріоритетом діяльності сільськогосподарського підприємства є максимально ефективно використання ресурсів у поєднанні з новітніми інноваційними технологіями виробництва продукції за умов дотримання екологічних стандартів. Управлінські аспекти забезпечення ефективності діяльності визначатимуться обґрунтованістю рішень оперативного й стратегічного змісту, які відповідно залежатимуть від достовірності й адекватності вхідних інформаційних потоків, формування яких значною мірою відбувається у системі бухгалтерського обліку підприємства.

На нашу думку, основними параметрами успішної реалізації обліково-аналітичного забезпечення системи стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств України є: 1) інформація управлінського та фінансового обліку повинна застосовуватись як основна інформаційна база прийняття і виконання стратегічних рішень. При визнанні доцільності та практичному використанні підприємством методології стратегічного менеджменту облікова система має забезпечити інформацією не лише процес стратегічного планування діяльності, а й поточний моніторинг підконтрольних показників, встановлення причин їх відхилень, пошук альтернатив, адаптацію стратегічного розвитку підприємства відповідно до змін бізнес-середовища; 2) з метою забезпечення максимального ефекту від реалізації стратегічних цілей підприємства облікову інформацію необхідно відображати в адекватній формі, яка гарантуватиме детальне відстеження і поетапний моніторинг досягнення мети; 3) обліково-інформаційна база стратегічного менеджменту підприємства має містити не лише фінансові показники діяльності, а й спектр усіх можливих даних, які прямо чи опосередковано можуть впливати на досягнення кінцевого результату; 4) для формування якісних показників обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту доцільно надавати інформаційному масиву чітко структуровану форму з метою уникнення хаотичного набору певних даних, які потребують подальшої обробки і систематизації; 5) при визначенні формату і параметрів обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарського підприємства необхідно уникати «інформаційних прогалин» трансляції облікових даних, що стосуються як обсягу і якості інформації, так і каналів її передачі; 6) модель обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту підприємства має надавати необхідну інформацію в оптимальній формі з високим ступенем сприйняття як обліковими, так і

необліковими працівниками; 7) оскільки більшість стратегічних рішень є неординарними й унікальними за своєю сутністю, бухгалтерська служба підприємства має формувати інформаційні потоки, орієнтуючись безпосередньо на специфіку конкретної ситуації та ступінь її пріоритетності; 8) з метою оптимізації обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарського підприємства та забезпечення максимальної оперативності прийняття рішень доцільно попередньо розмежувати найбільш типові рішення з поділом їх на декілька груп і закріпленням основних інформаційних запитів; 9) система обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту підприємства має бути максимально еластичною до змін як внутрішнього, так і зовнішнього бізнес-середовища сільськогосподарських підприємств; 10) обліково-аналітичний супровід стратегічного менеджменту, крім надання вихідної інформації для прийняття рішень, має оперувати набором стратегічних фінансових показників, які забезпечуватимуть процес відстеження ефективності та ступеня досягнення стратегічних цілей, формулювання та реалізації стратегій підприємства; 11) моніторинг ретроспектив прийняття управлінських рішень стратегічного характеру і ступеня досягнення визначених цілей поступово має формувати інформаційну базу для передбачення і попередження можливих загроз діяльності сільськогосподарських підприємств.

Імплементация окреслених параметрів дозволить створити ефективні передумови для розробки системи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств України, забезпечуючи адаптивне удосконалення системи бухгалтерського обліку та економічного аналізу як елементів інформаційного забезпечення процесу прийняття стратегічних управлінських рішень.

Будняк Любов

к.е.н., доцент

Добровольська Елла

к.е.н., доцент

Вольська Ангелія

к.е.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ В КОНТЕКСТІ АНАЛІЗУ ПРИБУТКОВОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА: ІСТОРИЧНИЙ І МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТИ

В даний час аналітики усіх рівнів все більшого значення надають управлінню вартістю підприємства. Дане питання включає чітке визначення критеріїв успішності управління собівартістю і фінансовими результатами. Визначити такі критерії можливо оцінивши ступінь впливу кожного фактору на кінцевий результат. Це можливо зробити в контексті факторного аналізу. Останній представляє собою багатомірний статистичний метод, який застосовується для вивчення взаємозв'язків